

ÓLI JACOBSEN

Sigmundargøta: Her hava verið hotell og kirkja

Fyri kortum høvdu vit frásøgn um ta søguligu Konradsbrekku. Men grannagøtan, Sigmundargøta ella Rættará, hevur eisini nógv av søgu

Ovast í Sigmundargøtu liggur tað gamla Hotel Thorshavn. Andrea Nicodemussen av Sandi lat í 1922 upp pensionat í Tinganesi. Hon flutti í 1928 til Sigmundargøtu, har hon hevði nevnda hotell í húsinum, har handilin hjá Sunnevu Gram nú er. Hotellið gavst í 1946.

Sigmundargøta gongur oman í Rættará framvið teimum trimum sethúsunum, sum tá vóru har omanfyri vegin – hjá Jákup Lindenskov, abba tann seinna politikaran, Magdalenu á Høvdanum og Madam Midjord og oman móti strondini, har sethúsin hjá Lias í Rættará, kendur sum bátabyggjari og nógv annað, stóðu.

Niðri í gøtuni var Christine-minde, har fyrsta katólskan kirkjan var.

Tað var presturin Georg Bauer, sum í 1857 kom til Føroya at boða katólsku trúna.

Hann lærði seg føroyskt. Tað komu 70 fólk til fyrstu gudstænastu. Men annars var undirtøkan lítil. Bauer fór úr Føroyum í 1870. Tá vóru bara fáir katolikkar eftir. Kirkjan varð seinni brúkt til dansihøll og fimleikarhøll.

Her búðu seinni Amalia f. Müller og maðurin Johan Joensen, kallaður Grønlands Johan, tí hann hevði verið kolonistjóri í Grønlandi. Tey stóru bogaði hvalabeinini, sum enn standa framan fyri húsin, stava frá teirri tíðini. Johan doyði skjótt eftir at tey vóru komin heim, og Amalia hevði privatskúla í nógv ár.

Ein sonur teirra var Vilhelm, kallaður Villi. Undir seinna heimsbardaga var hann ovasti fyri amerikansku herdeildirnar á Hvalfjørðinum í Íslandi. Eftir kríggið varð hann heiðraður av sjálvum amerikanska forseta Truman fyri sitt avrik.

Fabrikkinn, sum hon sá út í 1917

Beint við eru húsin hjá Søren Müller, ein kendur vinnulivsmaður, reiðari, sambandspolitiskari og jarðareigari.

Hann eigur ein týðandi minnisvarða í Havn, sum tann ið bygd Müller pakkhús.

Lützenættin kemur inn í myndina við Østrøm

Valdemar Lützen búði í Sigmundargøtu, og í mong ár stóð hann fyri tí virkseminum, sum Lützen ættin stendur fyri í dag.

Jacob Lützen, keypmaður í Havn, keypti í 1894 bygningin hjá Østrøm, sum eisini liggur við Sigmundargøtu.

Hann fór tíðliga í øldini undir konservesvirksemi. Sonurin Valdemar var í Bergen fyri at seta seg inn í konservesframleiðslu, og tað var hann, sum kom at standa fyri hesum virkseminum. Men aftaná fyrra veraldarbardaga var ein stóðgur. Tá legði Danmark toll á konserves. Seinni kom gongd á aftur og arbeitt varð við bæði lunda og lomvigabringum og eisini haru í dós.

Og væl var vøran umtókt. Í 1908 fekk hon virðisløn og diplom á stórari framsýning í Árhús.

Á fabrikkini vóru maskinur

til at gera blikkini. Fabrikkinn gekk til 1939, tá heimsbardagin steðgaði hesum virkseminum.

Johan Evensen, systkinabarn Valdemar, byrjaði sitt spunavirki í fabrikkini. Seinni flutti "Spinnarin" virkið hjá sær út til Sandá, har møblasølan Eikin nú er.

Valdemar byrjar á júlum 1904

Í 1904 søkir Valdemar um at fáa handilsloyvi. Jóláftan sama ár byrjar hann at selja m.a. "kul, koks og brænde samt byggematerialer". Hann fær m.a. sáttmála at lata vørur til Færøernes Fyrvesen og donsku sjóverjuna.

Hann keypti skonnartina "Olaus", sum var komin inn á Skálafjørðin fullfermd við koli. Men skipið hevði eisini leka. Valdemar leigar eitt øki inni á Strondum, og hann nýtir "Olaus" sum hulk. Tað er frá hesum, at staðarnavnið Hulkur stavar. Í 1934 byggir hann oljutanga á Hulki, og her selur hann kol og olju til skip. Hetta virksemin hevur hann til seinni heimsbardagi brestir á.

Valdemar var væl lýddur sum ein góður arbeiðsgevari. Á Strondum varð hann kendur fyri at gjalda lønina í hondina.

3350F01322

Kolabrugvin hjá Valdemar Lützen

Hetta var ikki nøkur sjálfvylgja á bygd tá í tíðini.

Valdemar hevði sera fjølbroytt virkseminum. Í 1930 varð sandbáturin "Slúkur" keyptur, og Valdemar og Niels í Heiðunum seldu sand saman. Valdemar fekk sær eisini roykivirki, har teir royktu sild og ál.

Eisini átti hann skip. Fyrst "Forældres Minde" og síðan "Syv Søstre".

Valdemar var eisini ein av undangongumonnum í mjólkaforsýningini, sum útvegaði havnarfólki mjólk og regluligt ferðasamband til stóran part av landinum. Mjólkaforsýningin fór eisini at framleiða margarin. Seinni kom sápuabrikkinn "Okkara" afturat.

Valdemar var eisini í mong ár umboð fyri eitt enskt tryggingarfelag, har stórir partur av føroyskum sethúsum vórðu tryggjað.

Hann var eisini oddamaður hjá arbeiðsgevarum, tá ið arbeiðararørslan tók seg upp. Hann var við til at gera fyrsta sáttmálan við Havnar Arbeiðsmannafelag í 1916, og varð hetta gjørt uttan verkfall.

Umleið 1918 var eitt drúgt fiskimannaverkfall. Tá setti

amtmaðurin, Svenning Rytter, Valdemar Lützen til semingsmann. Sum arbeiðsgevari var Valdemar ikki óheftur, men hvussu var og ikki. Tað eydnaðist Valdemar at fáa semju.

Hann var eisini kirkjuverji og var kendur fyri sítt sosiala medvit. Hann var ein av stigtakarunum til at byggja sjómansheimið í Havn saman við bakaran Frants Restorff og Petur Snikk

Skeiva pakkhús

Í 1928 lat Valdemar Skeivapakkhús byggja. Grótarbeiðið við Skeivapakkhúsi stóð skrivarin Jens Jensen fyri saman við Essa á Kirkjuveg. Valdemar fekk gjørt eina lítla smiðju uppi á Høgukaj skamt frá trappuni niður á Lágu-kaj. Valdemar kravdi at eitt stórt hurðahol bleiv gjørt í kjallaranum á suðursíðuni, men skrivarin noktaði. Valdemar fekk hann at gera tað við at taka skyldina á seg. Skrivarin segði tað vera óðamannaverk. Hurðaholið bleiv so múrað til, men fleiri ár seinri tikið frá aftur, og hurð sett í, so teir stóru lastbilarnir kundu fáast innar. So framskygdur var Valdemar.